

REGIONAL KULTURPLAN GÄVLEBORG

2023–2026 kortversion

Ett engagerat konst- och kulturliv för hållbar utveckling

Förord 2023

Kulturen ingår i det fundament vår demokrati vilar på och ger oss gemenskap, identitet, utveckling och reflektion. I ett blomstrande och varierande kulturliv ges vi möjligheten att uttrycka oss fritt och utveckla våra tankegångar. För att det ska vara möjligt behöver kultursektorn få åtnjuta friheten att utforska och skapa för att spegla livet och vårt samhälle i stort och smått. Det är därför av högsta betydelse att alla, oberoende av socioekonomiska förutsättningar eller eventuella funktionsvariationer, har tillgång till kulturen och får möjlighet att medverka i dess skapande.

Det är med detta i åtanke som Regional kulturplan Gävleborg 2023–2026 tagits fram. För skapandet av planen har kulturskapare och kulturarbetare, kulturinstitutioner, individer från civilsamhället samt förtroendevalda och tjänstepersoner från våra kommuner samarbetat med syftet att stärka och göra kulturen mer tillgänglig för en bredare publik i vårt län.

Den regionala kulturplanen genomsyras av kärnprinciper som värnar konstens och kulturens egenvärde och främjar tillgängligheten till konst och kultur. I de prioriterade principerna ingår att trygga barn och ungas rätt till kultur, att ha ett demokratiskt förhållningssätt, att främja jämlikhet, att värna kultursektorns integritet och att säkerställa att länets kulturskapare och kulturarbetare har rimliga villkor i sitt kulturella utövande. För perioden har kulturplanen även tre identifierade utvecklingsområden; att stärka interaktionen mellan kultursektorns aktörer med andra sektorer i samhället, att vidga deltagandet för att inkludera alla och att sträva efter tillväxt för utvecklingen av ett hållbart samhälle.

Syftet med den regionala kulturplanen är att skapa förutsättningar för ett livskraftigt kulturliv och en dynamisk kultursektor som främjar tillväxten i vårt län och ger oss ett Gävleborg att vara stolta över.

Frida Stål (M)

Ordförande kultur- och kompetensnämnden 2023-2026

Region Gävleborg

Det här är kortversionen av Regional kulturplan Gävleborg 2023–2026 som regionfullmäktige antog 13 december 2022. Du kan läsa och ladda ned den regionala kulturplanen i sin helhet samt en sammanfattning på lätt sätt på regiongavleborg.se/kulturplan. Dokumentet finns även tillgängligt digitalt på engelska och finska.

Brödtexten är satt med Garamond, ett klassiskt typsnitt som är ett av de mest ekonomiska då en mindre mängd trycksvärta används. Kulturplanens format är ett standardiserat format som är framtaget för att vara så kostnadseffektivt som möjligt och är därmed också optimerat för att minska materialsvinn.

Kulturplanen är tryckt i Sverige på pappret Nautilus Classic som är en obestruken papperskvalitet med naturvit yta. Kvaliteten är tillverkad av 100% återvunnen fiberråvara.

Diarienummer: RS 2022/119 - KKN 2020/273

Förord 2022

Du läser kortversionen av Regional kulturplan Gävleborg för 2023-2026. Det är en plan för att stärka och tillgängliggöra kulturen för fler personer i Gävleborgs län. Den är framtagen i en stor process tillsammans med civilsamhället, professionella kulturskapare och övriga kulturarbetare, våra kulturinstitutioner och tillsammans med våra kommuner, både med förtroendevalda och tjänstepersoner.

En levande och mångfacetterad kultur är en grund i vår demokrati. Kultursektorn måste fritt få skapa för att bland annat kunna lyfta fram tankar om livet och samhället vi lever i. Kulturen hjälper individer att uttrycka sina känslor och idéer på olika sätt. Det är viktigt att se till att alla människor oavsett var de bor, vilken bakgrund de har, eller om de har någon funktionsnedsättning får ta del av kultur och vara med och skapa. De prioriteringarna finns beskrivna i denna regionala kulturplan för Gävleborgs län.

Den regionala kulturplanen har kärnprinciper som värnar konsten och kulturens egenvärde och ger förutsättningar för tillgång till konst och kultur. Prioriterat för kulturplanen är: barns och ungas rätt till kultur, jämlikhet för vidgat deltagande, demokratiskt förhållningssätt, kultursektorns integritet samt att professionella kulturskapare och skäligena villkor som professionella kulturskapare och övriga kulturarbetare ska ha i sitt utövande.

Regional kulturplan Gävleborg 2023-2026 siktar på att skapa förutsättningar till ett engagerat konst- och kulturliv för hållbar utveckling i vårt län.

Magnus Svensson (C)

Ordförande Kultur- och kompetensnämnden 2019-2022

Region Gävleborg

Regional kulturplan, kulturaktörer med varaktigt regionalt uppdrag och kultursamverkansmodellen

Region Gävleborg har ansvaret att samordna det regionala utvecklingsarbetet. Regional utveckling handlar om att skapa goda förutsättningar för att bo, leva och verka i ett län. I detta sammanhang har konst och kultur en särskild betydelse. För att beskriva vilka kulturpolitiska ambitioner och prioriteringar som gäller under en fyraårsperiod tar Region Gävleborg fram en regional kulturplan.

Det sker i samverkan med länets kommuner, efter dialog med länets professionella kulturskapare (som till exempel musiker, skådespelare, filmare, bildkonstnärer med flera) och övriga kulturarbetare samt civilsamhälle (den idéburna och ideella sektorn, det vill säga föreningar). Dialogerna handlar om att få en bra bild av behov, förutsättningar och att ge möjlighet till att vara med och påverka.

Planen beskriver läget i länet och vad kulturinstitutionerna (de så kallade kulturaktörerna med varaktigt regionalt uppdrag) behöver utveckla och prioritera under perioden 2023-2026.

Den regionala kulturplanen är också ett underlag när Statens kulturråd bestämmer hur stort bidrag Region Gävleborg ska få. Sedan fördelar Region Gävleborg de statliga och regionala bidragen mellan kulturaktörerna med varaktigt regionalt uppdrag. Allt detta är kultursamverkansmodellen. Planen kan även fungera som inspirationskälla och verktygslåda för länets kommuner att utgå ifrån när de sätter upp egna mål.

Kulturaktörer med varaktigt regionalt uppdrag i Gävleborgs län

Den regionala kulturplanen är styrande för följande kulturaktörer:

Kulturaktörer med varaktigt regionalt uppdrag		Arkiv Gävleborg	Folkteatern Gävleborg	Gävle Symfoniorkester	Hälsinglands museum	Kultur Gävleborg	Länsmuseet Gävleborg	Riksteatern Gävleborg
		Verksamhetsområden						
Scenkonst	Teater		•					•
	Dans					•		•
	Musik			•		•		
Kulturarv och kulturmiljö	Museiverksamhet och kulturmiljö				•	•	•	
	Regional enskild arkivverksamhet	•						
	Biblioteks- och läsfrämjande verksamhet					•		
	Litteratur					•		
	Bild- och formkonst och slöjd				•	•	•	
	Film					•		
	Crossmedia					•		

I bilaga 1 av den fullständiga versionen av den regionala kulturplanen finns det en presentation av varje varaktigt regionalt uppdrag.

Vad prioriterar den regionala kulturplanen?

Prioriteringarna ligger i linje med de regionala och nationella kulturpolitiska målen, Regional utvecklingsstrategi Gävleborg 2020–2030 och Förenta Nationernas Agenda 2030 för hållbar utveckling. De är resultat av kulturplanedialogerna.

Regional kulturplan Gävleborg 2023–2026 identifierar

Fem regionala kärnprinciper som är tänkta att vara långsiktiga:

- barns och ungas rätt till kultur
- demokratiskt förhållningssätt
- jämlikhet
- kultursektorns integritet
- professionella kulturskapares och övriga kulturarbetares villkor

Tre utvecklingsområden 2023–2026 med hållbarhet som röd tråd:

- stärkt interaktion
- vidgat deltagande
- tillväxt

Verksamhetsområden med särskilda prioriteringar 2023–2026:

- scenkonst - teater, musik, dans
- kulturarv och kulturmiljö - museiverksamhet och kulturmiljö samt regional enskild arkivverksamhet
- biblioteks- och läsfrämjande verksamhet
- litteratur
- bild- och formkonst och slöjd
- film
- crossmedia

Den regionala kulturplanen lyfter även fram Region Gävleborgs övriga insatser för kultursektorn 2023-2026, utöver kultursamverkansmodellen. Förvaltningen Regional utveckling hanterar en del av Region Gävleborgs ambition gällande kultursektorn. Detta förtydligar Region Gävleborgs insatser utöver stödet till de verksamheter som kulturaktörer med varaktigt regionalt uppdrag driver.

Regionala kärnprinciper

Barns och ungas rätt till kultur

► Kultur för, med och av barn och unga är prioriterad.

Barn och unga har ”rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet”, enligt artikel 31 av Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter. Barnkonventionen blev svensk lag 2020.

Eget skapande, kulturella och konstnärliga upplevelser väcker tankar och aktiverar sinnen. Dessa erfarenheter ger barn och unga möjlighet att utveckla kunskaper och färdigheter samt utforska och uttrycka känslor. De kan själva pröva sätt att uttrycka idéer. Att uppmuntra barns och ungas nyfikenhet och kreativitet är centralt i detta perspektiv. Det ger förutsättningar att våga skapa och bli trygg kulturbesökare. Konst och kultur är djupt kopplade till fantasi, förundran och lust samt är grunden för livslång bildning och identitetsutveckling.

Kulturaktörer ska främja barns och ungas tillgång till konst och kultur, där kulturarv och språkutveckling ingår. Kulturaktörerna med varaktigt regionalt uppdrag arbetar med kultur för, med och av barn och unga. Detta gäller både i egna lokaler och inom den uppsökande verksamheten i länet. De tar hänsyn till barns och ungas trygghet, säkerhet och särskilda behov. Dessutom strävar de efter att ha samråd med barn och unga för att samla på deras åsikter och önskemål.

Kompetensutveckling och samverkan är av stor vikt för att kunna arbeta med kultur för barn och unga. En betydande del av den kulturverksamhet som finns i länet sker inom kommunernas olika ansvarsområden. Det är viktigt att kulturaktörer med regionalt varaktigt uppdrag agerar stödjande genom att erbjuda och producera ett utbud för länets skolor samt främja kompetens, nätverk och metodutveckling. Kulturaktörerna söker samverkan med kulturpedagogiska verksamheter så som musik- och kulturskolor i kommunerna samt folkhögskolor och studieförbund med kurser inom konst- och kulturområdet.

I detta sammanhang är en regional samverkansplattform, för exempelvis kunskaps- och erfarenhetsutbyte, lärande och utbud för skola samt förskola, avgörande för att länets barn och unga ska möta professionell konst och kultur, oavsett lokala förutsättningar.

Demokratiskt förhållningssätt

► Ett demokratiskt förhållningssätt ska prägla kultursektorn.

Grunden för välfungerande samverkan mellan samhällsaktörer handlar om att skapa ett tillitsfullt samarbetsklimat där berörda aktörer tillsammans skapar samsyn, identifierar en gemensam riktning och agerar med varandra. Inom ramen för kultursamverkansmodellen är berörda aktörer följande: statliga myndigheter, regionen, länets kulturaktörer med varaktigt regionalt uppdrag, kommuner, professionella kulturskapare och övriga kulturarbetare samt civilsamhälle som har en avgörande betydelse för demokrati. Dessa aktörer har dialog med varandra med hänsyn till publikens och deltagares behov. Gemensamma demokratiska värderingar, respekt och dialog präglar den process som leder till framtagande av den regionala kulturplanen.

Region Gävleborg antar den regionala kulturplanen genom politiska beslut och har ett särskilt ansvar för samrådsprocessen. Samråd skapar ökad förankring samt ökad relevans och legitimitet för planen i länet. Det är även av stor vikt att offentliggöra och förklara de fattade besluten.

Kulturaktörer med varaktigt regionalt uppdrag ska vara lyhörda gentemot samarbetsparter och sina målgrupper. De samordnar regionala mötesplatser inom sina verksamhetsområden och kommunicerar information kring sina verksamheter. Överenskommelser mellan dessa aktörer och Region Gävleborg bidrar till transparens och klarhet av respektive uppdrag.

Återkommande forum med välplanerad, tydlig och anpassad agenda är essentiella för att kunna ha konstruktiv dialog med berörda aktörer från länets konst- och kulturliv, inklusive vid genomförande och uppföljning av den regionala kulturplanens prioriteringar.

Jämlikhet

► Jämlikhet är en förutsättning för att främja vidgat deltagande.

Jämlikhet är en förutsättning för att uppnå delaktighetsmålet att ”främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor”. Det är ett av de nationella kulturpolitiska målen.

Klyftor mellan människor och grupper skadar samhällen. Resursskillnader, oavsett om de är socioekonomiska eller kopplade till geografi, är ett komplext och självförstärkande problem. Gör en inget för att lösa problemet, blir det värre. Dessa skillnader är resultatet av aggregerade orsaker och samband. Därmed är det svårt att överblicka eller att ha kontroll över dessa klyftor.

Komplexiteten i delaktighetsmålet gör att jämlikhetsarbetet alltid är aktuellt och nödvändigt, det vill säga insatser för att kunna implementera jämlika möjligheter oavsett människors olika förutsättningar. För att ha jämlika möjligheter och möta dessa olika förutsättningar innebär detta att göra olika, inte minst för målgrupper med särskilda behov, som personer med funktionsvariationer, eller rättigheter, som Sveriges nationella minoriteter.

För att driva verksamheter och projekt bättre och för alla är det relevant att satsa så tidigt och så långsiktigt som möjligt, riva hinder genom att anta normkritiska arbetsätt samt identifiera och åtgärda exkluderande strukturer. Det handlar även om att anpassa information och bemötande utifrån individ och målgrupp samt prioritera tvärsektoriell och tvärprofessionell samverkan utifrån deras gemensamma utmaningar.

Ett tålmodigt, kontinuerligt och strukturerat jämlikhetsarbete bidrar till positiva effekter när det gäller vidgat deltagande i konst- och kulturliv samt bättre livsvillkor med ökad social rörlighet och ökad tillit.

Kulturektorns integritet

► Åsiktsfrihet, yttrandefrihet och konstnärlig frihet är grunden för kulturektorns integritet.

I enlighet med självständighetsmålet, ett av de nationella kulturpolitiska målen, är det centralt att värna kulturektorns integritet för att konsten och ”kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft”.

En förutsättning för vidareutveckling av kreativitet och kvalitet inom konst- och kulturlivet är följande begrepp:

Åsiktsfrihet, yttrandefrihet och konstnärlig frihet

Deltagande och medverkande i en demokratisk samhällsutveckling kräver åsiktsfrihet och yttrandefrihet. Det innebär att oberoende och utan censur kunna uttrycka sina idéer och åsikter samt debattera. Specifikt är konstnärlig frihet nyckeln till kreativitet, gestaltning och skapande.

Åsiktsfrihet, yttrandefrihet och konstnärlig frihet är centrala i kulturektorn, oavsett om konst och kultur berör, inspirerar eller utforskar rådande normer.

Armlängds avstånd

Politiker och tjänstepersoner fattar beslut om ekonomiska och strukturella förutsättningar för konst- och kulturlivet. Enligt principen om armlängds avstånd till konst och kultur ska de inte detaljstyra verksamhetsinnehållet. Politiker och tjänstepersoner ska inte hindra kulturskapare, forskare, medier eller andra röster från att ha ett kritiskt och problematiserande förhållningssätt gentemot organisationer, maktpositioner eller samhällsstruktur.

Det är kulturskapare, sakkunniga eller verksamhetsledning som ansvarar för innehållet samt konstnärliga och andra kvalitativa bedömningar på ett oberoende vis. I detta sammanhang kan kunskapsinhämtning från specialister vara relevant. Tilltro till professionalism, kunskap och färdigheter är avgörande för ett dynamiskt konst- och kulturliv.

Utvecklingsområden 2023–2026

Stärkt interaktion

► Kultursektorns aktörer interagerar med varandra och med andra sektorer i samhället regionalt, nationellt och internationellt.

Stärkta relationer, kunskap och förståelse för varandras kompetenser, roller och förutsättningar möjliggör, förnyar och vidareutvecklar länets konst- och kulturliv. Det främjar även betydelsen av konst och kultur samt det offentliga samtalet om dessa med konst- och kulturkritik som exempel.

Kultursektorn består både av dem som skapar, förvaltar, producerar, förmedlar och utbildar samt de som stödjer och fattar politiska beslut för att ge relevanta förutsättningar.

De som är engagerade inom eller arbetar med konst och kultur utgör tillsammans ett ekosystem där alla delar interagerar, samverkar och påverkar varandra. Alla på sina respektive nivåer bidrar till länets konst- och kulturliv, med ett ansvar för kollektiva reflektioner och ömsesidig kommunikation. Detta oavsett om de enskilda parterna tillhör den offentliga, den ideella eller den privata sektorn, är kulturförmedlare, kulturarrangörer, kulturpedagoger eller kulturskapare.

Kunskap och kompetenser, resurser och behov blir synliga genom möten, forum och nätverk. I dessa sammanhang delar aktörerna information genom ett demokratiskt förhållningssätt och nya idéer uppstår vilket blir grunden för samhandling regionalt, nationellt och internationellt.

Kulturaktörerna arbetar för att skapa goda förutsättningar för professionella kulturskapare och övriga kulturarbetare att etablera sig, arbeta och verka i länet, såväl temporärt som permanent. Riktade konstnärs- och näringslivspolitiska insatser, arbetsmöjligheter, stöd och kompetensutveckling - bidrar till vidareutveckling av konst- och kulturlivet specifikt och näringslivet i stort.

Professionella kulturskapares och övriga kulturarbetares villkor

► Yrkesverksamma inom kultursektorn ska ha goda arbetsvillkor.

Professionella kulturskapare och övriga kulturarbetare bidrar till kvalitet och förnyelse inom konst- och kulturliv med en mångfald av perspektiv och uttrycks-sätt. De bidrar till att skapa attraktiva platser och utgör kärnan i kulturella och kreativa näringar. Yrkesverksamma inom kultursektorn måste ha goda arbetsvillkor. Det innebär för dem som anlitar professionella kulturskapare att framför allt följa upphovsrättsliga regler och ge ekonomisk ersättning för deras arbete, lön eller arvode enligt kollektivavtal, riktlinjer och rekommendationer från nationella intresseorganisationer. På samma sätt ska övriga professionella kulturarbetare få ekonomisk ersättning för utfört arbete.

Att behålla, attrahera och vidareutveckla professionell kompetens och kunskap inom kultursektorn är en investering i ett hållbart och innovativt konst- och kulturliv med höga anpassningsmöjligheter snarare än en kostnad. Kulturarbetare arbetar ofta flexibelt och inom flera verksamhetsområden samt i olika nätverk. De offentliga, ideella och vinstdrivna arrangörs- och producentleden samt berörda aktörer som arbetar med gestaltad livsmiljö måste uppmärksamma professionalism och engagemang. Alla ska ge en skälig ersättning till professionella kulturskapare och övriga kulturarbetare samt förbättra deras försörjningsmöjligheter. Kulturaktörer, som erbjuder arbetstillfällen till dem, följer och sprider kunskap om dessa villkor för att uppmuntra till anpassning till dessa ersättningsnivåer.

Riktade bidrag, stipendier, stöd till residens och övriga produktionsmiljöer samt kompetensutveckling stimulerar professionella att vidareutveckla sig och utforska nya spår. Företrädare för professionella intresseorganisationer får ersättning, i enlighet med gällande riktlinjer, vid tillfällen då Region Gävleborg gör förfrågan om medverkan för att kvalitetssäkra och förbättra konstnärliga och kulturella insatser.

Det är dessutom viktigt att synliggöra och tydliggöra möjliga stöd till professionella kulturskapare och övriga kulturarbetare som vill starta, driva och utveckla eget företag. Detta sker i samverkan med offentliga organisationer som arbetar med rådgivning och finansiering till företagen.

Vidgat deltagande

► Kultursektorn strävar efter att inkludera alla.

Genom samverkan med olika samhällsaktörer, innovativa arbetssätt, tillgänglighet (både ekonomisk och geografisk) samt lyhördhet skapar kulturaktörerna bättre förutsättningar för alla att delta i och påverka konst- och kulturlivet.

Kulturaktörerna lägger särskilt vikt vid att möta grupper och finnas på platser som de traditionellt inte verkar på. Genom att öka kunskap om betydelsen av representation och mångfald bidrar kulturaktörerna till konstnärlig och kulturell bredd, samhällsbyggnad, demokrati och folkhälsa.

Kulturaktörerna ger möjlighet till de som bor och vistas i Gävleborgs län att från tidig ålder delta i konst- och kulturlivet. Barn och unga är den regionala kulturplanens prioriterade målgrupp.

Kulturaktörernas kunskap om diskrimineringsgrunderna och geografiska och socioekonomiska faktorer påverkan samt om olika målgruppers behov är av stor vikt för ett vidgat deltagande i konst- och kulturlivet. För att utmana kulturanemönster genomför kulturaktörerna samråd, tar del av enkätundersökningar och forskning, bedriver riktad marknadsföring och utvecklar publikarbetet, med jämlikhet, tillgänglighet, bildning samt publikens och deltagares upplevelse i fokus.

Kulturaktörerna strävar efter att alla ska känna sig välkomna.

Tillväxt

► Tillväxt och kultur samspelar på flera sätt för utvecklingen av ett hållbart samhälle.

Kulturplanering, fysisk planering och tillväxtplanering är nära sammankopplade. De samspelar på olika sätt för att stärka och utveckla ett hållbart samhälle.

Kulturen bidrar till att skapa ett mer attraktivt och dynamiskt län. Den puls och kreativitet som kultursektorn bidrar med lockar både nya invånare och företag till länet. Detta är en viktig strategisk fråga för Region Gävleborgs alla politiska områden, inte bara för kulturpolitikerna.

Kulturen är en drivkraft för flera näringar och verksamheter. Totalt omsätter kreativa och kulturella näringar runt 200 miljarder i Sverige. Inom ramen för EU-politik har man exempelvis kopplat kulturen till mål och insatser för exempelvis innovation, kompetensförsörjning, företagande och digitalisering.

Särskilda prioriteringar inom varje verksamhetsområde 2023–2026

Scenkonst - Teater, dans och musik

Kulturaktörer i Gävleborgs län med varaktigt regionalt uppdrag inom scenkonst - teater, dans och musik är följande:

- Folkteatern Gävleborg
- Riksteatern Gävleborg
- Kultur Gävleborgs verksamhetsutveckling inom dans
- Gävle Symfoniorkester
- Kultur Gävleborgs främjande verksamhet och produktion inom musik

Särskilda prioriteringar inom detta verksamhetsområde:

- stötta skapandet av nytt konstnärligt material inom scenkonst, bland annat genom residensverksamhet, i samarbete med länets professionella kulturskapare utifrån en mångfald av berättelser
- identifiera utvecklingsbehov hos länets olika scenkonstaktörer
- fortsätta verka för återkommande scenkonstforum och kompetensutvecklingstillfällen
- undersöka samarbetet med utbildnings- och forskningsaktörer
- undersöka möjligheten att stärka infrastrukturen inom övrig scenkonst, bland annat nycirkus
- främja offentliga samtal om scenkonst
- fortsätta arbeta med vidgat deltagande, bredd och mångfald samt kompletterande digitala lösningar, bland annat genom samverkan mellan kulturaktörerna och verksamhetsområdena
- förbättra barns och ungas möjligheter till inflytande, arrangörskap, eget skapande och möten med professionella kulturskapare
- ingå i interregionala, nationella och internationella sammanhang för professionellt utbyte.

Kulturarv och kulturmiljö - Museiverksamhet och kulturmiljö samt regional enskild arkivverksamhet

Kulturaktörer i Gävleborgs län med varaktigt regionalt uppdrag inom kulturarv och kulturmiljö är följande:

- Arkiv Gävleborg
- Hälsinglands museum
- Läns museet Gävleborg
- Kultur Gävleborgs uppdrag inom Världsarvet Hälsingegårdar

Särskilda prioriteringar inom detta verksamhetsområde:

- initiera och genomföra forum för länets kulturarvsaktörer för erfarenhetsutbyte och samverkan
- genomföra och bidra till gemensamma pedagogiska insatser för barn och unga, bland annat inom Världsarvet Hälsingegårdar
- synliggöra natur- och kulturhistoriska värden och bidra till att kulturarv och kulturmiljöer tas tillvara i länets samhällsutveckling och attraktivitet
- verka för att kulturarv och kulturmiljö blir en integrerad del i länets besöksnäring
- verka för att nyttja kulturarv och kulturmiljö inom kulturella och kreativa branscher
- undersöka och utveckla kvalitativa metoder för digitalisering av källmaterial och samlingar
- öka kännedom och stimulera fler till att använda källmaterial och samlingar
- undersöka och ompröva rådande kulturarvsberättelser i samverkan med forskare och professionella kulturskapare
- vidareutveckla synliggörandet av Sveriges nationella minoriteters kulturarv och dess betydelse i det gemensamma samhället

Biblioteks- och läsfrämjande verksamhet

Kulturaktör i Gävleborgs län med varaktigt regionalt uppdrag inom biblioteks- och läsfrämjande verksamhet är följande:

- Kultur Gävleborgs biblioteksutveckling

Litteratur

Kulturaktör i Gävleborgs län med varaktigt regionalt uppdrag inom litteratur är följande:

- Kultur Gävleborgs verksamhetsutveckling inom litteratur

Särskilda prioriteringar inom detta verksamhetsområde:

- genomföra insatser kopplade till den regionala biblioteksplanens fokusområden (2023-2026) särskilt genom att stödja länets folkbibliotek som arenor och aktörer
- för stärkt demokrati
- i det digitaliserade samhället
- i det kontinuerliga lärandet
- för litteraturens ställning, stärkt språkutveckling och lust till läsning
- för miljömässig hållbarhet
- arbeta fram kommande regional biblioteksplan (2027-2030) i samråd med länets berörda aktörer

Särskilda prioriteringar inom detta verksamhetsområde:

- skapa mötesplatser i länet bland annat för publik och författare, för författare och andra kulturskapare samt för skrivande barn och unga
- genomföra insatser för att öka kunskapen hos de litterära aktörerna om varandras roller och förutsättningar
- synliggöra Gävleborgslitteraturen i och utanför länet
- bidra till bättre villkor för länets författare exempelvis genom nya arenor, konstnärliga uppdrag och residensverksamhet
- uppmärksamma litteratur på Sveriges nationella minoritetsspråk
- uppmärksamma litteratur på länsinvånarnas övriga språk, bland annat i samverkan med länets fristadskommuner
- bidra till att fler, oavsett bakgrund och förutsättningar, får möjlighet att ta del av litteratur av hög kvalitet
- stärka barns och ungas möjligheter till skrivande på fritiden och bidra till att barn och unga får möta författare

Bild- och formkonst och slöjd

Kulturaktörer i Gävleborgs län med varaktigt regionalt uppdrag inom bild- och formkonst och slöjd är följande:

- Kultur Gävleborgs verksamhetsutveckling inom konst
- Kultur Gävleborgs verksamhetsutveckling inom hemslöjd
- Hälsinglands museum
- Läns museet Gävleborg

Särskilda prioriteringar inom detta verksamhetsområde:

- skapa mötesplatser för länets aktörer för erfarenhetsutbyte, kompetenshöjande insatser och samverkan
- stärka professionella kulturskapares villkor och skapa goda förutsättningar för deras arbete
- utöka samverkan mellan verksamhetsområdena bild- och formkonst och slöjd
- identifiera möjligheter och förutsättningar för stärkt arbete med gestaltad livsmiljö
- sprida kunskap om befintliga lokaler för utställningar samt verkstäder och ateljéer i länet
- arbeta för att utveckla och sprida bild- och formkonst och slöjd i nya sammanhang och miljöer
- identifiera möjligheter och förutsättningar att sätta bild- och formkonst och slöjd i ett internationellt perspektiv genom konstnärliga utbyten och konstnärliga residens i länet
- förbättra barns och ungas möjligheter till inflytande, arrangörskap, eget skapande och möten med professionella kulturskapare

Film

Kulturaktörer i Gävleborgs län med varaktigt regionalt uppdrag inom film är följande:

- Kultur Gävleborgs verksamhetsutveckling inom film

Särskilda prioriteringar inom detta verksamhetsområde:

- möjliggöra och stödja mötesplatser för länets berörda aktörer för erfarenhetsutbyte och kompetenshöjande insatser kring utveckling, tillgänglighet och miljömässig hållbarhet inom filmpedagogik, filmproduktion och visning
- verka för en regional infrastruktur som bidrar till filmkunnighet bland barn och unga, bland annat genom möten med professionella kulturskapare samt genom ökade möjligheter att se, skapa och reflektera över rörlig bild och film
- främja visning och spridning av film och rörlig bild i samverkan med länets berörda aktörer, bland annat inom digitalisering som möjliggör för nya visningsfönster
- stödja filmare och genomföra talangutvecklingsinsatser, interregionala samt nationella satsningar och samarbeten, med särskilt fokus på unga
- stödja utveckling av kvalitativ filmproduktion och filmkonst som gestaltar en mångfald av berättelser exempelvis genom mentorskapsprogram, projekt eller residensverksamhet
- medverka i tillgängliggörandet av regionalt producerad film

Crossmedia

Kulturaktör i Gävleborgs län med varaktigt regionalt uppdrag inom crossmedia är följande:

- Kultur Gävleborgs verksamhetsutveckling inom crossmedia

Särskilda prioriteringar inom detta verksamhetsområde:

- skapa mötesplatser för länets kulturaktörer, professionella kulturskapare och teknikutvecklare för erfarenhetsutbyte, kompetenshöjande insatser och samverkan
- vidareutveckla kunskapen inom immersivt/omslutande berättande (VR/AR/MR/XR)* bland länets kulturaktörer för att gemensamt utforska nya berättarverktyg
- sprida exempel på digitalisering och tillämpning av ny teknik bland länets arrangörsled och professionella kulturskapare, bland annat utifrån en strävan om miljömässig hållbarhet
- fortsätta utforska spelkultur och stärka strukturen för spelkultur, regionalt och interregionalt, i samverkan med etablerade konst- och kulturverksamhetsområden
- förbättra barns och ungas möjligheter till inflytande, organisering, arrangörskap och eget skapande inom spelkultur, med en strävan om jämlikhet

*Immersiv teknik är ett samlingsbegrepp för teknik som skapar en berättelse genom att bygga en omslutande miljö, såsom Virtual Reality (VR, virtuell verklighet), Augmented Reality (AR, förstärkt verklighet) och Mixed Realities (MR eller XR, blandade verkligheter).

Region Gävleborgs övriga insatser för kultursektorn 2023–2026

Förvaltningen Regional utveckling hanterar en del av Region Gävleborgs ambition gällande kultursektorn. Detta bland annat i enlighet med utvecklingsområdet *Stärkt interaktion*.

- samverka i framtagande av regional strategi för kulturella och kreativa branscher*
- samverka i framtagande av regional besöksnäingsstrategi (2023-2030) med hänsyn till kultursektorn
- samverka i framtagande av regional besöksnäingsstrategi för Världsarvet Hälsingegårdar
- samverka i genomförande av regionalt skogsprogram (2021-2030) avseende kultur och kulturmiljöer
- driva digitaliseringskoordinators samverkansuppdrag (till och med 2025) med hänsyn till kultursektorn
- synliggöra internationella samarbets- och finansieringsmöjligheter kopplade till kultursektorn
- samverka kring hållbarhetsintegrering genom kunskaps- och metodstöd till kulturaktörer i Gävleborgs län med varaktigt regionalt uppdrag
- samverka i framtagande av regional handlingsplan för kultur och hälsa.

*Enligt "Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher" (SOU 2022:44) samlar dessa branscher "verksamheter som bygger på kulturella värden och/eller konstnärliga och andra kreativa uttryck, oavsett om respektive verksamhet är marknadsorienterad eller inte." Det handlar bland annat om företag som till exempel skapar och förmedlar kulturellt innehåll som musik, spel, design och mode men även om företag som levererar produkter och tjänster inom närliggande områden samt kommunikation och media. I denna definition ingår kulturskapare med enskild firma.

